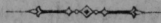

Učiteljski

TOVARIS.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr., za pol leta 1 gold. 30 kr. Spise in dopise prejema vredništvo, naročnino, oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 7.

V Ljubljani 1. aprila 1873.

Tečaj XIII.

Učiteljeva veselost v službi.

Odgoja je potrebno in imenitno opravilo, to vé vsakdo. Brez odgoje se človek povzdiguje le malo od živali, da, še celó prekosí jo v grozovitosti in divjosti. Odgoja pa ni le potrebno in imenitno, temuč tudi prav težavno delo, in sploh to ni tako obče znano. Sveto pismo nam to naznani dovolj jasno v besedah: „Neumnost je globoko vsajena v otroške serce; le šiba strahovalka je izpodí“ s čim ima vsak gojitelj opraviti namreč z neumnostjo, svojeglavnostjo, hudobijo in z napačnostimi vsake verste, katere se deržé človeške nature vsled izvirnega greha. Te iztrebiti je v resnici veliko težavnejše delo, kakor njivo očistiti plevela ali zravnati mlado drevesce.

Služba učiteljeva pa ni težavna le samo za to, ker je odgaja sama na sebi težavna stvar, ampak tudi po svojem stanu staršem nasproti. Ako namreč v šoli resno in strogo postopa, sovražijo ga nekateri nespametni starši zavoljo ostrosti; ako pa hoče le vse v ljubezni poravnati, tožijo radi predniki, da ni ga reda v šoli. Kaj še le hočem reči o nekaterih prikazkih v novejših časih, ko se nevrednim dečakom prav daje in vsa krivica valí na terpinčenega učitelja! — Tako stoji učitelj v sredi med starši in oblastnijami, nobenemu se ne sme zameriti in otrokom vcepiti v neubogljive butice kolikor mogoče velike učenosti in izrediti, iz njih prave kristjane. Spolnovaje tû svoj imenitni in težavni poklic naletí naj bolj sposoben učitelj na zapreke in ima se boriti s skerbmi, britkostjo in s sitnosti vsake verste.

In vender ne sme učitelj veselosti v službi izgubiti, ako hoče da doseže kaj prida s svojim delom. — Ni dobro za šolo, ako učitelj le

z zdihovanjem v šoli dela; delati mora z ljubeznijo in z veseljem, le potem more odgoja in poduk pognati krepke korenine in lepe rasti!

Kaj pa more učitelj storiti, da si ohrani veselost v službi?

Vsak učitelj mora pred vsem nauke, v katerih podučuje, do dobrega razumeti. Dalje more vedeti način podučevanja (metodo), kako bode namreč to otrokom dopovedal, in poslednjič mora biti spreten v podučevanju kolikor le mogoče. Vsega tega naj sicer nauči se v pripravnišnici; vendar to še ni zadosti. Podučevanje je tako težavna stvar, in nihče ne postane sposoben, kdor se ni veliko, veliko v tem vadil. Marljivo učenje, nadaljevalno izobraževanje poduk in skerbna priprava za posamesne šolske ure se sme po pravici tirjati od vsakega učitelja. In ravno napredovanje je poglavitno sredstvo, da učitelj ohrani v svoji službi, ker marljivi učitelj je kmali tudi verli učitelj, in sam sebi sme reči: Znam, kar za službo potrebujem. Tukaj gre posebno priporočevati učiteljske shode; vselej se pri njih duh zbuja in izobražuje; priporočevati so posebno mlajšim učiteljem.

Učitelju, ki odgoja, priporočamo nadaljevalno izobraževanje; učitelju, ki podučuje, priporočamo, naj bode terden v veri, da si ohrani veselost v službi. Kaj je odgoja, ako se ne naslanja na vero? Le na podlagi vere, katero je Kristus učil in svoji cerkvi izročil, ponaša se prava odgoja, brez vere je tudi naj večje prizadevanje pravo Sisifovo delo. Ta vera ima pa tudi toliko moči, da gojitelja, ki se v svojem težkem poklicu bojuje s trudom in skerbjo, ohrani stanovitnega. Vera mu pové, da so mali, katere odgoja, ljubljenci božji, vera mu kaže božjega zveličarja naj večjega prijatelja otrok; vera mu kaže, da je pot truda, težav in terpljenja kraljeva pot in mu obljubi, ako se je stanovitno derži, venec večnega zveličanega življenja. Čemu pač besede, saj nihče ne dvomi, da vera, katera je podelila brez števila veliko ljudem poguma in moči, da so preterpeli naj večje bolečine in še celó smert, ohranjuje gojitelja tudi v naj žalostniših okoliščinah.

Z vero naj pa združujo učitelj tudi resnično in stanovitno voljo. Potem postane ljubezen delavna; delavna vera pa dela z ljubeznijo in od nje je zapisano: „Močna kakor smert je ljubezen, in ljubezen je poterpežljiva in krotka, se ne huduje, vse preterpí, vse prestaja“. Ni tedaj mogoče, da upade serce gojitelju, kateri ima pravo ljubezen. Naj ga butara njegove službe še tako teží, naj se vzdiguje vse zemsko terpljenje kakor morski valovi nanj; vse premaga in premore z ljubeznijo.

Kerščanski učitelj naj poslednjič tudi rad moli, kajti molitev je poglavitni pripomoček, da si ohrani veselost. Molitev je skušeno orožje zoper vsako skušnjava, varen škit in vsakteri dušni in telesni nevarnosti in poterjeno zdravilo v vsakem terpljenji zemškega življenja. Sveto

pismo nas na veliko krajih opominja k molitvi. Zveličar nas je tega učil z besedo, z djanjem in vsi njegovi zvesti služabniki, katerim pravimo svetniki božji, so ga posnemali. Pa saj to ni čudo. Molitev je povzdigovanje duha k Bogu; molitev združuje stvarnika s stvarjo in tisti, kateri nas je ljubil, preden je svet bil, nam je pripravljen vse dati, ako ga prosimo z zaupanjem. Veliko premore molitev pravičnega, in v molitvi je skrivnovrstna moč. Ali je tedaj katero sredstvo bolj pripravno, ohraniti učitelja veselega v težavnem delu?

To bi bila poglobitna sredstva; so pa tudi druga, katera se ozirajo na vnanje življenje. V prvi versti se tukaj šteje mirno domače življenje, kolikor mogoče brez skerbí. Ni dosti, da je le učitelj miroljuben, vsi njegovi domači morajo taki biti. Gorje učitelju, ako je žena hudobna, prepirljiva baba, katera zareži nad učiteljem, ko se po dokončanem delu poverne domu; gorjemu, če je lepa punčka, katera se rada lišpa! Učiteljeva žena mora biti pametna, domača gospodinja, taka, kateri se prilegajo besede pesnika Schillerja :

»Žene spoštujte! Sadé nam umetno
Cvetice rajske v živetje posvetno,
Sladke ljubezni napletajo vez :
Pod zagrinjali navade ljubljive
Krasnega čutiljeja plamene žive
Skerbno redijo z ročico nebes«.

Ko se povrača, sprejema ga taka žena s prijaznim glasom; on pozabi vse sitnosti, katere je imel čez dan. Mladim, neoženjenim učiteljem je treba pri volitvi žene previdnim biti, sicer so nesrečni dostikrat za vse svoje življenje. Kateri pa spolnujejo Gospodovo besedo: „Kdor more razumeti, naj razume,“ tem se ni bati nevarnosti od te strani.

Učitelj mora imeti naj manj prihodkov, da more pošteno shajati. Pomanjkanje in revščina naj se nikdar ne bliža njegovi hiši, kajti kjer revščina v hišo pokuka, pa mir pri oknu posmuka. Naj več prepira vstane v družinah zared pomanjkanja. Temu se ni čuditi. Sej pravi pregovor: „Pod slamnato streho ugasne naj bolj vroča bo-lezen“.

Z hvaležnim priznanjem tedaj pozdravljamo prizadevanje nekaterih občin, katere same po sebi učiteljem zboljšujejo njih stanje; prihodnjim rodovom prinaša to prizadetje blagoslov.

Recimo pa, da tudi godba zvišuje veselost pri učitelju. Pesništvo, samostalna umetnost govori čutilom in jih upokoji; godba tudi najprej vnema vnanje čute in jih veselo utolaži. Kdo ne pozna moči ubranih glasov? Godba se tedaj učitelju posebno priporoča po končanih

šolskih urah. Gladko ubrani glasovi gotovo lepo odmevajo sercu, katero je bilo po dnevu tolikrat razburjeno.

Omenjamo še poslednjič sredstva, katero veliko pripomore k zdravju in veselosti, in to je, gibanje v prostem zraku. Prav posebno se priporočajo lahka dela n. pr. sadjereja, svilarstvo, čebelarstvo i dr.; včasih to tudi kaj nese; na vsak način se pa taka dela priporočajo, ker se godé v prostem zraku. Prištevati se sme tudi tukaj sem prijateljsko obiskovanje, tudi na drugi strani to zeló koristi.

Oburnimo vse, kar smo govorili na učitelja, imamo potem človeka pred sabo, kateri je vedrega duha, marljiv in priden v svojem poslovanji, terden v veri; v neprijetnih razmerah odgaja z veseljem in ljubeznijo otroke za nebesa; v svojih stiskah se obrača v molitvi k Bogu in povernivši se od truda polnega dela svoje sreče išče na domačem ognjišču. In tak je kerščanski učitelj! Ako svet tudi nanj pozabi, dobro seme, katerega je sejal v sercu svojih gojencev, bo rastle tudi, ko bodo njegove kosti v zemlji trohnele, in Gospod Bog zvest plačnik vsega dobrega, ga bode postavil čez veliko, ako mu je bil zvest v majhnem.

Nagon.

Nikdar in nikoli ni bilo na svetu brez ljudi, kateri bi ne bili tajili Boga in božje previdnosti in vladanja v naravi. Njih veliko se je tudi trudilo, da olepšaje svojo nejevero ter se opravičujejo pred ljudmi. Naj novejšem časom posebno pa je bilo prihranjeno, da jemljejo taki ljudje v zagrinjalo svojih zmot naravoslovje. Posebno pa se novo neverško preiskovanje naravno prizadeva na vse kriplje, da utají razloček med živaljo in človekom, kakor se je mislilo dosihmal, in terdi, da ni pravega razločka med njima. Da to dosežejo, povzdigujejo žival po stopinjah njenega razvoja, človeka pa ponižujejo tako, da poslednjič ni več težko, postaviti ju v eno versto.

Da, da, pojdimo še dalje! Po tem nauku ni človek samostalna stvar, ampak le bolj izobražena opica.

V „Westermannovih Monatsheftih“ je bilo pred nekaterimi leti brati ta-le stavek: „Naj se napuh človekov brani kolikor hoče, opica je vendar le naš praded“.

Dasiravno odkrito rečemo, da nimamo nič zoper to, ako kdo hoče opičjega rodu biti, vendar se nam vsiluje vprašanje, zakaj se dan danes ne godé take premembe, ako so se sploh kedaj godile? So li kje v resnici najdeli opice, katerim je manjkalo prav malo, da niso bile ljudje. Ali nam temu v nasprotji preiskovanje narave ne kaže prav očitno, da

živali pri svoji ročnosti ostanejo, kakoršne so bile od nekdanj. Ali ne gradi pajek, čebela, bober danes ravno tako, kakor je delal to od nekdanj in od začetka.

Ker pa Boga in njegovo modro in previdno vlado v naravi nikjer tako jasno in razločno ne spoznamo, kakor v nagonu, natornem nagibu s katerim je stvarnik živali sploh, posebno pa zaželke obdaril, da skerbé za se in za svoj zaplodek, bomo tukaj govorili o tej zelo zanimivi stvari. —

Nekateri naravoslovci terdó, da imajo živali um in pamet, katera jim kaže pravo pot v življenji, in jih varuje nevarnosti, in vse njih djanje in nehanje, katero občudujemo zavoljo visoke modrosti in pripravnosti, izvira iz njih uma in pameti, a ne iz natornega nagiba. Da se o tem na dalje prepričamo, pogledjmo, kako se človek in žival izobražuje!

Kedar otrok stopi na ta svet, je tako revše, da bi brez matere ali drugih odraščeni ljudi kar hitro poginilo. Ima sicer vse čute, pa jih ne more rabiti. Njegove oči ne vidijo, njegova ušesa ne slišijo, ne rok ne noge ne zna rabiti. Vse to si pridobiva le sčasoma in s trdom. Kolikrat mora otrok pasti, da zna stati, hoditi in tekati.

Poglejmo dalje, kako s težavo se otrok naučí pisati, brati, plesti, šivati itd., teh ročnosti bi se nikdar ne naučil brez pomoči drugih, da ne govorimo še o bolj težavnih delih. Glejmo pa potem na zaželke, tū najdemo, da jim vsega tega truda ni treba. Kakor hitro žival na svet pride, zna vse to, česar ji je potreba, da se preživi in sicer tako popolnoma, kakor uni, ki so opravljali to že več časa.

To je pa toliko potrebno, ker je kratek njih tek življenja dostikrat le kake dni, in jim ne ostaja časa za vaje in urenje, da spolnijo svoj namen, niti ne najdejo priložnosti tega učiti se od staršev, kateri so zdavnej mertvi, preden so otroci na svet prišli. Ker te stvari izpeljujejo dela, nad katerimi se po pravici čudimo, jim je tudi narava dala potrebno orodje. Imajo žage, škarje, šila, bodala in nože, da boljših in pripravnejših ni mogoče si izmisliti, človek bi si jih lahko imal v izgled. Prav pripravne so njih nožice za naj bolj različna opravila n. pr. za plavanje, plezanje berskanje, kopanje; nekatere zaželke imajo sedemdesetkrat toliko moči v svojih mišicah, kolikor so težke; take moči pri ljudeh ni nikdar najti. Mislimo si zaželko, grobarja, kateri v mertvih truplih pripravlja hrano svojemu zamladku. Glejmo! tam pritira kerta, kateri je tolikrat težji in večji od njega. Kako moč bi po tej primeri človek mogel imeti. Glejmo si mravljo, kako nese teršico za svoje gradivo, katera je desetkrat večji od nje. Človek po svoji velikosti in moči bi nesel lahko celi hlod v rokah!!

Kar je pa naj več vredno in kar je poglavitno, je to, da so zaželke zmožne in sposobne za svoja opravila brez vse daljne vaje, kar tako že od začetka njih bivanja.

Kakor hitro zleze mlada čebelica iz svoje ličinke tako rekoč že dan njenega rojstva, že opravlja z drugimi splošna dela v panju, do dobrega že razume, kako se hranijo ličinke, kako se delajo piskerčki, kako se porabi vosek. Drugi, ko postane truplo prej belo, terdo in močno in peruta suha, že vé, kam poletí, da najde potrebne hrane in brez kaži-pota najde domov.

Iz tega vendar prav razlóčno spoznamo, da ima mala stvar precej po svojem rojstvu vse tiste vednosti in spretnosti, katerih potrebuje, da nadopolni svoje mesto v naravi. Po pravici se čudimo, da je mala stvarica tako prebrisana, tako spretna in ročna in to vse brez poduka in še celó brez kake vaje.

Primerjaje človeka in žival precej po rojstvu, pridemo do naslednjih točk:

1. Človek mora svoje vednosti si pridobiti, in doseže ročnost in izurjenost le po neprestani vaji in pridobljeno izročuje od roda do roda. Ni še rojen dovršen umetovalec, marveč ima sposobnost za to.

3. Človek ima svobodno voljo, da si izvoli pot svojega delovanja. Od kraja pastir doseže naj višjo čast v katoliški cerkvi, postane papež, iz krojača Dörflinger postane slavovenčan vojščak in vojskovodja, ubogi in ubogi ribič Kusan postane učenjak in kardinal; žival pa nima svobodne volje, neznana moč, njeni nagon jo sili v ozke neprestopljene meje. Potomcev iz rodú zaželek, katera potleh lazi, ne more spreminiti svojega delovanja; nima pameti za to.

3. Človeški um ne miruje pri tem, kar je enkrat znajdel, zmožen je daljnega razvitka; žival pa s svojim nagonom brez vse skušnje, brez vsega poduka že popolnoma dovršena v svojem stroku, ni zmožna za nadaljevalno izobraženje.

Stanovanja prvih ljudi so bila zato priprosta, beržkone so stanovali pod zeleno drevesno streho ali v kakem berlogu. Pozneji so si hiše stavili za skrajno silo. Še pozneje so iskali napraviti si zložna stanovanja, dokler so poslednjič prišli do te krasote in lepotije, kakoršno vidimo dandanes. I kaj še le hočemo reči od naših cerkva! Mislimo si sedaj pričetke stavb poleg cerkve sv. Štefana na Dunaji, „kakošen napredek!“ bo vsak rekel. Nihče od nas pa ne dvomi, da čebela, naj večja umetnica med živali, ni za las drugače gradila svojega satovja pred tisuč leti in ga tudi čez tisuč leti ne bo. Javaljne je človek kedaj postavil stavbo, katera bi bila tako popolnoma in pripravna kakor je eno samo satovje. Ko je pesnik Virgilj rekel, da so čebele deležne božje

modrosti, še niso bile znane čudovite matematične razmere tega lepega dela, še le do danes je dokazano to za tako učeno natančnost, da še večjidel človeštva tega ne razume. Tistim pa, kateri premišljujejo naravoslovje iz kerščanskega stališča, je to prav jasno in umevno, ker vse to, kakor ves svet, jim je delo božje roke.

Ako tedaj čebela gradi svoje satovje po vodilih zemljemerstva in stavbe, tako zemljemerstvo in stavba ne pride od čebele, ampak od tistega velikega mojstra, kateri je čebelo zbudil in je vse reči stvaril po številu, tehti in meri.

4. Žival je s svojim nagonom v mnogo rečih človeka prekosila, tako da je človek nekatera pravila, po katerih je žival že od nekdanj prav izverstno svoja dela izpeljavala, prav pozno in sicer še le v najnovejšem razumel in si naučil po njih ravnati.

Povodni pajek si naredí mrežo, tako da jo voda ne premoči, obesi jo s tankimi nitki na liste zeli, katere rastejo na dnu ribnika. Naredí si cev, po kateri zrak dobiva, spodej pa pustí luknjico in zrak vodo iz cevi potisne. Tako živi pajek v svoji zračni izbici že sto letja pod vodo, še preden so ljudje iznajdeli potapljavko (Taucherglocke); kdo pa bo vendar terdil, da živil razume teorijo o prostoru in teži?

Keber, tertin ali tertapela (Trichterwikler Rhynchitès betuleti.) skerbé za svoj zaplodek opravlja dela, katera so bila pripravna in namenu vgodna in do zadnje pičice tako po pravilih višje matematike izpeljana, da se jim človek ne more prečuditi. Ta pravila je človeški duh iznajdel še le v najnovejšem času, in naj bolj zanimivo je pa to, da se človeški duh nad tem z matematiko vpraša, kakor da bi bila ta njegova stvar. Dr. E. Heis, sedaj profesor matematike na akademiji v Monastiru, je posebno pregledaval tega kebra in je dokazal, da pravila, po katerih ta keber dela, je vpeljal v znanstveno učenost holandski naravoslovec in matematikar Huygens l. 1673.

5. Žival skerbí po svojem nagonu za prihodnje reči, katerih vendar po svoji previdnosti in vednosti ne more poznati; in naj bolj izobražena pamet bi tukaj ne storila nič—.

Goseničnica Sandwespe (sphex), živi dorasla na cveticah in iz njih serka sladčico, dokler jo ličinka živi kakor zaplunkarica mesna muha Schweissfliege, od živalske hrane. Kdo ji pové, da ličinka potrebuje drugačne hrane, kakor ona sama. Kedar tedaj najde peščena tla, začne berskati s sprednjimi nogami kakor pes, kedar miši išče. Kedar skoplje dovolj globoko jamo, gre po pajka ali pa po kakšno debelo goseničo, včasih tukaj nastane hud boj. Svoj rop ščiple in grize, pa ga vendar ne umori, sicer bi prekmali segnjil, in mladi červ bi ne imel jesti. Potegne potem žival v luknjo, počaka kakšno minuto in leže eno jajce

potem luknjo zaberska in odletí. Červ, kateri izleze iz jajca, se za-grize pajku ali gosenici v kožo in ga povzije.

Kaj takega in enacega vidimo vsaki dan pri zaželkah, ako naravo na tanko pregledujemo, in vendar tega ne premišljujemo, ker je vsakdanje; ako pa premišljujemo, moramo se v resnici čuditi. Vse to nas pa zopet napeljuje, da smo prisiljeni reči: pri živalih je spoznanje, je višja razumnost, katera pa ne prihaja iz živali, ampak je nad živaljo, in to spoznanje, ta razumnost žival priganja, da vse to opravlja ne da bi se zavedela. Ta sila, katera živali priganja dela opravljati, ne da bi se zavedele zakaj in čemu, ta sila je tedaj katero imenujemo nagon ali naravni nagib.

Pravimo, večkrat: Nagon ali naravni nagib žival nikdar ne zapelje, ampak jih vodi; to izpeljujejo, kar je za vsak slučaj naj bolj namenu primerno. Pristavimo pa še to, kar nas skušnja uči!

6. Nagon pa vodi nekatere živali kar naravnost v pogubo in smert, da se s tem dosežejo splošni nameni stvarjenja. Mogoče, da tega še ni nihče terdil, pa je vendar le tako.

Prav podučljiv dokaz temu je severni glodanec, kateri živi po gorah v Švediji in Norvegiji. Na jesen se zbirajo te živali v velikih trumah in začnejo potovati na vzhod. Prav z lepega se ne odpravijo s pota, katerega so enkrat nastopili. Ako pridejo do kake stvari, katera jim pot zapira n. pr. skale ali celó hiše, splezajo na ravnost na kviško, a ne da bi se ognili stvari, kar bi bilo bolj zložno. Njih vlak je dolg, zbirajo se cele trume soparic, kakor lisice, volkovi, in tičev ujed za njimi, tako da jih je če dalje manj. Tisti pa, kateri beže svojim sovražnikom, pridejo poslednjič do botniškega zaliva. Ne premišljujejo se dolgo, ampak naravnost v vodo poskačejo. Nagon premikovati se v ravni versti, je tako močan, da splezajo po čolnih ali po malih ladjah, katero so jim v morji na potu, in na drugi strani zopet doli poskačejo in zopet plavajo. Ker pa ni mogoče, morja preplavati, poginejo po tem vsi.

Ta žival se nenavadno hitro množi, in ko bi se sama ne ugonobila, bi nastal velik nered v živalstvu in rastlinstvu. Najprej bi poginilo veliko rastlin, od katerih živé te živali, in ž njimi tudi vse druge živali, katerim so v hrano. Ker so pa te živali v hrano drugim večjim živalim, bi bile na škodi tudi lé-te. Da se temu ubrani, žene te živali nagon na potovanje, in tako same deró v pogubo, sicer bi se v 8—12 letih preveč pomnožile. Nihče pa vendar ne bo terdil, da te živali potujejo, ker so vse to že prej prevdarile. In takih prikazkov nahajamo povsod v naravi. Iz tega vendar smemo sklepati, da živali žene prirojen nagon; vse pa vlada modra previdnost božja, katera je svet stvarila, ga vlada in ga ohranjuje do konca dni.

O človeški duši.

(Spisal Conf. Albert.)

Hram delfiškega Apolona kinčale so besede: „Nosce te ipsum“ — „spoznavaj samega sebe!“ Odsihmal vtopilo se je preko tisoč let v časno morje, i človeštvo se med tem ni samo za toliko postaralo, marveč napredavalo je tudi v znanostih i učenostih ter povzdignilo se na višjo stopnjo omike. Marsikaj vidimo dandanes, o čem se tedanjim našim prednamcem še sanjalo ni. V pojasnenje omenjamo tû samo železnic i dalnopisov. A prekrasna ona izreka v teku časov svoje moči i važnosti vendar ni zgubila, zmerom je še za nas neprecenljive vrednosti, vzlasti dandanes, ko materijalizem s otrovnim svojim želom človeški rod omamljuje. Da, današnje dni je pač pravega samosebnega spoznanja treba, ako hočemo se mnogoverstnih škod i gotove pogibelji oteti. Starodavni Gerki imenovali so človeka „mikrokosmos“ (mali svet), i ker zadržuje v sebi dvojno naravo, telesno i dušno, v istini priklada se mu ono imé. —

Učenosti, ktere razgrinjajo skrivnosti tega „mikrokosma“ so gledé tela: anatomija i fiziologija. Perva uči nas spoznavati sestavo našega tela in njegovih posamesnih delov, druga pak razložuje nam njihovo naravno upotrebovanje i upravo živjenja. — K spoznanju duše njenih moči i sil pa vodi psihologija. Ker je duša plemeniteji del človeka, vsakdo razvidi, kako visokega pomenja je zadnja učenost za nas. — V tej učenosti, rekel bi, bili so Gerki med prvimi omelimi brodarji na ogromnem morju človeškega mišljenja, najbolj srečni, osobito verli Sokrat i divni Platon. —

V sledečem hočemo ob kratkem premišljevati našo dušo. Govorili bomo najpervo o zmožnostih človeške duše z obzirom na njeno združenje s telesom.

1. Zmožnosti človeške duše.

Človek je iz dveh čisto različnih delov, iz telesa i duše; le te dvoje v svoje zvezi stori človeka i le v zvezi ima lastni i pravi svoj pomen, kajti teló brez duše ni več telo, nego truplo; i duša brez telesa ni več duša, nego duh. — Ker je človek gledé telesa živalske naravi, iméti more tudi lastnosti, ktere nahajamo pri živalskih bitjih. — Kar za naš namen iz kroga živalske narave vzeti mislimo, so čuti ali čutljivost.

Vsemogočni i previdni stvarnik vesolnega sveta obdaril nas je s sredstvi, s kterih pripomočjo k zavesti samega sebe i vnanjih reči priditi moremo; ta sredstva so naši čuti, ktere skupno čutljivost ali občutljivost imenujemo. — Ta delí se s vnanjo i natranjo. —

Vnanji služi pet telesnih nagonov, ti so: oči, učesa, nos, ustno nebo (za Gaumen ni mi pravo slovensko ime znano) i dotik.

(Prih. dalje.)

Spomini na Dunaj in okolico.

Posnel po svojem dnevniku Josip Levičnik, ljudski učitelj.

(Dalje.)

Moje načelo:

Kar lepega vidiš, hvalevrednega slišiš, koristnega skusiš, zapiši! — Po tej poti otmeš marsikaj pozabljivosti, in postavljaš hkrati sam sebi stalni spominek po prislovcu latinski: „*Litera scripta manet*“, ali po našem: „Zapisana čerka ostane“.

Potujmo, dragi mi gg. sobratje, v duhu od Gradeca naprej proti Dunaju! Zapustivši kolodvor se nam pod sterma pečino, na katere verhuncu žalostno medlijo razvaline starega Gösting-skega gráda, odpré se precej obširna in romantična dolina, skozi katero nas pelje naš daljni pot. Ako je gorovje do Gradeca kazalo le bolj nizke in obrašene hribe, vidimo naprej višje goré, ter med zelenjavami njihovih verhuncev marsikako sterma skalnato pečino. Vendar pa se vozimo, vedno v bližavi reke Mure, skozi in skozi podovolj prijetnih in obljudenih krajih, o katerih bi sicer marskej povesti vedel, kar pa vender ni pravi moj namen, kakor je razvidno tudi iz naslova tega spisa. Osma postaja za Gradecem je Bruk ob Muri. Tukaj se stekata reka Mura, ki priteče od stranske zapadne doline, in reka Murica, ki priteka od severja. Tudi železnica se loči tú na dvoje. En tir gre za Muro proti Ljubnem (Leoben), in je do tam lastnina južne železnice; naprej pa prekérsti svoje imé kot cesarevič Rudolfova železnica, in se razcepi zopet na dva oddelka, zmed katerih gre levi na Koroško, desni pa proti zgornji Avstriji. Popotniki proti Dunaju pa nadaljujejo svojo vožnjo po glavni čerti južne železnice, in sicer od mičnega Bruk-a naprej po prijetni murični dolini (Mürzthal), od kjer dohaja v naše kraje dobro čislana goveja živina murico-dolskega plemena. Človek, po teh krajih vozivši se, ne more tožiti o dolgemu času, ker skozi in skozi vidi kaj mikavnega; nočem ga torej motiti pri tem ogledovanju; le od postaje Kapfenberg naprej pokažem mu v duhu levi stransko dolino, skoz katero dérží cesta na Aflenc, čez jezerski verh (Seeberg), ter mimo znamenitega planinskega posestva „Brandhof“ rajnega nadvojvoda Jovana in še bolj znamenitih Marije celjskih plavžev (Gusswerk Maria Zell) do dalječ slovečega romarskega kraja Marija Celje. Kdor ima čas, voljo in količkaj vredjene „finance“, naj si pogleda mimo grede ravnokar imenovane kraje. Zagotovljen naj bo, da se ne bo kešal. Ta stranska pot pa ima še to dobro, da pelje od Marije Celja

po drugi strani, po silno divje-romantičnih in znamenitih krajih ter med nebotičnimi pečinami mimo Mürzstega in Neuberga popotnika zopet k železnici, in sicer v Mürzzuschlagu pod Semernikom, kamor je od Bruk-a 7 postaj. *)

Od Mürzzuschlag-a naprej se železnica zdajci začne pospenjati navkreber čez goro Semernik (Semering), ki meji Štajersko in Doljno Avstrijo. Na Štajerski strani razun postaje „Špital“ ne vidimo nič posebno znamenitega; naprej od nje zavozimo pa kmali v glavni semerniški prerov (Tunnel). Pravijo, da bi blizo ene ure moral popotovati, ako bi hotel prehoditi peš ta podzemeljski pot, kar pa gotovo bi ne bilo prijetno. Še tako človeka nekako groza sprehaja, ako ga urni hlaпон pelje skozi tamno osérče 3209 čevljev visocega Semernika. Ko privozimo zopet na beli dan, je ravno tako, kakor bi stopili iz kaki zeló tamne klete na svitli dvor. Nahajamo se namreč zdajci ravno na kolodvoru postaje „Semering“ in sicer na veliko večji višini, kakor je bila unkraj prerova na štajerski strani. Tudi okolica je vsa spremenjena, divje - romantična. Razgled od tod je zeló obširen, znamenit; pa tudi kolodvor sam na sebi ima neko posobnost, katera naj se ne prezrè. P ostavljen je namreč tù zal spominek bistroumnemu Ghega-tu, ki je zidal železnico čez to gorovje, ter ima ohraniti imé in spomin njegov prihodnjim rodovom. — Ako je težko pihal „lukamatija“, ko nas je na štajerski strani peljal navkreber, pa sedaj nasproti zavirati morajo še skor hujše, da opovirajo preurno vožnjo navzdol. Še tako se ovijajo v naglem derdranji železnični vlaki okrog gorskih herbtov enako strahovito-velikanskemu železnemu zmaju. Bog obvaruj, ko bi všel vlak na kakem nevarnem mestu iz tira; vse bi moglo konec vzeti.

Tù naj bode tudi opomnjeno, da je svetovati vsem onim, ki popotujejo na Dunaj, da naj svojo pot vravnajo tako, da se nazaj gredé vozijo po dnevi čez Semernik. Na avstrijski strani so namreč po večjem vse znamenitejše stavbe te velikanske gorske železnice, in ker se navkreber veliko počaseneje vozi, tudi človek marsikako reč vsaj po večjem ložej pogleda; se pravi: kolikor sploh železnična vožnja gledovanja dopušča. —

Še le v Glognitz-u, na četerti postaji od verha semernikovega, pride železnica zopet v ravnino, in odslej gre v urni vožnji čez „kamnito polje“ proti Dunajskemu Novomestu. Tukaj se loči zopet en oddelek južne železnice od glavnega tira, ter pelje proti Oedenburg-u in na doljno Ogersko. Kolikor bližje se popotnik od tlej naprej primakuje Dunaju, toliko bolj se mu odpira svet; tergi, vasí kakor tudi posamesna poslopja, mimo katerih se vozi, pa mu tudi oznanuje v stavbah svojih

*) Več o teh krajih sezamore brati v „Danici“ l. 1870. v spisu „Romanje v Marjano Celje.“

bližavo cesarske metropole. Še enkrat se cepi od glavne železnica stranska, v Mödling-u namreč, od kjer pelje na cesarsko posestvo in grajščino Laksenburg; od tukaj je do Dunaja sicer še 5 postaj, al silno so blizo ena pri drugi; vasi, fábrík, grajščin in poletnih stanovališč pa je odslej toliko, da bi človek smel takorekoč že vse za Dunaj imeti in šteti, ter mu je toraj težko reči: ravno tukajle se Dunaj pričénja. Postaji Hetzendorf in Meidling peljate že mimo zapadnega dela ogromnega mesta, ki je videti iz daljave pravo hišno morje. Poslednjič zavozí vlak v glavni južni kolodvor, in konduktèr zakričí: „Wien“. —

(Dalje prihodnjič.)

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

49. Kakor za male šole na kmetih, v mestu pa za rokodelske in obertnijske, za ktere je Metelko pomenljivo odločil še posebej: „Jährlich 15 fl. einem Schuldiener oder Praeparanden als Honorar, dass er während des zweistündigen katechetischen Unterrichtes für Lehrjungen an Sonn- und Feiertagen durch Ueberwachung das Schwätzen verhindert, wodurch der Unterricht fruchtbarer wird;“ — tako je poskerbel za srednje šole gimnazijske, kamor je ubožnici volil 200 gld., trem poštenim pa pridnim učencem milodare po 80 gld., Alojznici 1000 gld.; pa tudi viših — bogoslovnih — ni pozabil, kajti sporočil je razun svojih duhovskih bukev nepremožnim novoposvečenim duhovnikom 500 gld. itd. —

Tako je lépo svoje premoženje obernil Metelko vse lepó v dobre namene in blage naprave. Da si ga je nabral toliko, k temu je precej mu pripomogel neki tergovec ljubljanski Dežman izročivši mu nekoliko svoje lastnine, naj jo on po svoji previdnosti obrača blagodarno. To je bil tisti Dežman, kateri je tolikanj čislal Metelčico, da je svojo hišo dal si opisati v njej z reki iz svetega pisma, na pr. „Ako Gospod hiše ne zida, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo; ako Gospod mesta ne varuje, zastonj čujejo, kateri ga varujejo“ itd., kar so poslej zazidali, češ, sedaj je istina le „videz pa pinez“?! To je bil tisti Dežman, kateri ima na mirji ali pokopališču sv. Krištofa poleg Zupana edin še v Metelčici napis na svojem spominku. Obema napisoma se zna roka Metelkova; toraj naj se, če prav le v Gajici, ponatisneta tukaj in — izvorna celó sama po sebi — ohranita zanamcem!

Mihael Dežman

Radoličan iz Berd, rojen 23. kimovca 1783, kupec, živ in mertev ubogim dobrotnik, de nikjer ne boljšiga; vežam božjim podpora, vsim izgled, perjatel homeopatii in slovenščini.

† 16. prosenca 1835, neoženjen.

Večin mu spomin.

Juri Zupan

Gorenc Doslovčan — Naučitelj sv. pisma. — Škofiski pismovod, potem Fajmošter per sv. Petru zadnjič per sv. Nikolaji in korar.

Duhovnim svétnik — Ubogim oče — Učencam podpora — Vsim izgled. Star 71 let † 21. mal. travna 1822.

Téma, Zupanovemu pa Dežmanovemu, skoraj ravno nasprot sta na drugi strani slovenska spominka, Vodnikov pa Čopov, in med njimi nekoliko bolj proti sredi je Metelkov, iz kamna sicer, toda prenzek in premalo očiten, in še ta se že podira in maja! Res je, kar je pel mu l. 1830 v Čbelici Prešernov Lesničnjek (Holzapfel):

Tak' u prah in razvaline
Se na zemlji vse razspe;
Čas pomigne, vse to mine,
Kar človeški rod počne.

Le kar v sercu lep'ga stvari
Božja milost, obstojí,
Unstran svéta lepši zari,
Lepši se ponebesí.

Vendar se mi zdi primerno spomniti, naj se pazi na Metelkov grob in naj skerbita mestni župan ter stolni župnik, da na gomili ljubljanski dostojniši spominek ranjkemu napravijo, ako ne drugi, vsaj — sirote ljubljanske!

Kakor peneze, tako je tudi knjige svoje modro volil, kar je duhovskih, duhovščnici ali potrebnim bogoslovcem darmo (gratis), kar je neduhovskih, slovenskih in slovanskih, pa licealni bukvarnici. Ker pa je le-tá mnogotere že imela, jih je poslednje vstanovitve njegove izverševatelj, profesor Janez Poklukar, naklonil pristojno nekaj knjižnici gimnazijski (Cf. Jahresb. Obergymn. Laibach, 1861. S. 32: 130 Werke in 148 Bänden, 20 Landkarten, 101 Program. und 1862: 22 Werke und 1 Karte), nekaj semeniški, kjer se dobijo na pr. še nekatere slovnice njegove itd.

Po Nečaseku izvém, da je v spisku Metelko zapustil neko slovstveno zgodovino slovensko. Meni pismo sam ni izročil nobene stvari, ustmeno pa rad pojasnil vselej, kar je vedil; česar pa ni vedil prav, je koj tudi povédal, da ne vé prav, da dvomi; nikdar ni hotel več vediti, kakor je res vedil. Po njegovi smerti se obrnem toraj do izverševatelja njegove oporoke, in ta mi rad dovóli, da pregledam knjige in spise Metelkove. Imel je Metelko knjig kolikor že iz vseh deseterih narečij ali jezikov slovanskih, hranil pisma nekterih slovstvovateljev in književnih svojih prijateljev, nekatere spiske ali naloge nekdanjih učencev z liceje pa tudi z gimnazije. Teh nekoliko — knjig in spiskov

— pokloni prof. J. Poklukar tudi meni, češ, naj jih obmernem po njihovem namenu slovenstvu, vzlasti slovenskemu šolstvu v prid.

Po vsem tem se sme reči, da je Metelko, kar je pri šoli in slovenščini zaslužil, tudi za šolo in za slovenščino založil, in — kolikor so premalo čislali ga v življenji, toliko bolj ga hvalimo po smerti in ga vsled tega še v prihodnje slavili bodo hvaležni učenci in učitelji slovenski.

Šolsko obzorje.

Iz Budanj. Z dušno hrano — hvala bodi Bogu! — preskerbljeni smo slovenski učitelji dovolj. Da bi nam pač kmalu zlato solnce boljše prihodnosti zasvetilo tudi, kar zadeva naše materialno stanje! Vsaki novi list tega ali unega časopisa pazno pregledujemo, da bi zasledili kako veselo vest, da nam je zaželjena šolska postava za Kranjsko poterjena. Iz drugih dežel so pregnali prislovico: „Quem dii odere . . .“, Bog daj, da bi se tudi na Kranjskem to skoraj zgodilo! No, saj smo pa Kranjci navajeni povsod (?) zadnji biti, torej „upaj serce žalosti!“ Pa kaj bom dalje tugoval, to vse nič ne pomaga, rajši si čem glavo ubijati s tem, kako bi si svoj borni stan zboljšal. Toda premissljam in tuhtam, pa boljšega dosedaj nisem mogel ukreniti, kakor za učitelja taki-le jedilni red: za zajuterk: nič; za kosilo: študiranje nove šolske postave; za večerjo: nič. Ob delavnikih bom nosil suknjo narobe, a v nedeljo na lice. Naročil se bom na vse šolske časopise, plačal pa nobenega. Na ta način bom prav izvrstno shajal, si bom lahko tudi kaki sold za starost prihranil. Ko nam bo pa „fortuna“ milejša, potem bom zavergel svoje „izvrstno“ iznajdbo, ter hočem živeti, kakor se spodobi omikancu in učitelju na kmetih. Koliko je do tistega časa, ne vem. —

Rekel sem, da smo slov. učitelji z dušno hrano preskerbljeni. Kdor ne verjame, naj vzame v roko „Učit. Tovarša“ in „Slov. Učitelja“. Ne manjka se nam gradiva kot učitelju, pa tudi ne kot odgojniku. „Tovariš“ piše bolj za odgojnika*), a »Slov. Učitelj« bolj za učitelje, in tako imamo blaga na obe strani. Če se smemo ozirati na ljudsko menenje (in to je menda ena sedmih velevlasti), morem povedati, da sedanjega »Tovarša« hvalijo **). Tudi »Slov. učitelj« je zelo marljiv in ima dobro voljo koristiti učitelju po njegovih principih. —

Naj mi bo dovoljeno izreči, da se naši gg. učitelji vse premalo s dopisovanjem vdeležujejo naših šolskih listov. Terdil mi je sicer svoje dni sosed učitelj, da je prederzno od naročnika tega ali unega lista, tirjati, naj bi tudi s dopisovanjem list podpiral. »Hlapca plačujem zato, da mi dela«, rekel je prijatelj moj; ali je imel prav ali ne, naj sodijo drugi; jaz menim, da časopisi tem bolje, vstrežajo željam svojih naročnikov čem več imajo dopisnikov. Več glav, več vé. In saj naši časopisi ne delajo iz dobičkarije; nekteri še celo v lastno škodo; vendar pa je delalec vreden plačila.

Kaj pa bi pisali? pravi ta, pa uni. Res je, da ima učitelj malokaj novice, toda včasih je majhina šolska drobtinica veliko vredna. Da se mi ne bo

*) Ni ga šolskega nauka v ljudski šoli, o katerem bi „Tov.“ že ne bil pisal; pa gradiva nam vendar ne manjka; o svojem času zopet kaj iz šole. Vred.

***) Misli o tem so zelo različne. Vred.

reko: »drugim svetuješ, sam pa ne storiš!« zato hočem v prihodnjem »Tov.« naznanjati, kaj sem doživel tù in tam na šolskem polji. Za danas pa z Bogom!

Lavračev Ivan.

Iz Cerkijan na Gorenjskem. (Vabilo.) Od mnogih strani se obračajo prijatelji petja s prošnjo do mene, naj bi jim razposlal svoje pesmice pod naslovom: »Napevi cerkvenih pesem, postavil Andrej Vavken, učitelj v Cerkljah« Ker so mi pa 2., 3., 4., in 5 zvezek (1 zvezek še ima g. Giontini v Ljubljani) že davno vsi pošli, ter ne morem vstreči njihovim željam, zato me je volja ove pesmice v drugo natisniti dati, toda le pod tem pogojem, da mi blagovolijo prijatelji cerkvenega petja svoja naročila že naprej na poštnih listnicah (pošta Cerklje na Gorenjskem) objaviti, da izvem, ali mi bo moč z naročnino pokriti stroške. Ako bode število obilno, pošljem vrh starih tudi nekaj zvezkov novih v tisk, ker je res živa potreba, da se vkorenini čvrsto petje med prostim ljudstvom. Ko bi se pa oglasilo le premalo naročnikov, moram se vé da, tisk opustiti.

Andrej Vavken.

Iz Ljubljane. O naši deželni šolski postavi čula se je poslednji čas čudna novica, ktera je sum zaganjala na deželni odbor, da te toliko težko pričakovane postave še sedaj ni odposlal v višje poterjenje na Dunaj, in res, katerega iz med učiteljev bi to zeló ne osupnilo? «Novice» 26. preteč. m. nam pa o tej zadevi tako-le poročajo: — »Schaut's so ist der nationale Landesauschuss« — so pridigovali unidan nemčurski patroni »Schulzeitunge« zbranim učiteljem — daso ga morali podregati, naj vendar pošlje v deželnem zboru sklenjeni šolski postavi na Dunaj! — Mi za gotovo vemo, da to ni res. Deželni odbor je imel koj pripravljene vse naj nujniše postave za odposlanje; al reklo se mu je od c. k. deželne vlade (po kateri morajo vsi sklepi zborovi na Dunaj iti), da ne sprejme izdelanih postav z dodanim pisanim zapisnikom, ampak da morajo dodani biti tudi tiskani stenografični zapiski. Deželni odbor je pošiljal svojega tajnika dan za dnevom do tiskarnic, da je priganjal tisek, in ko je bil ta izgotovljen, ste bile postavi brz izročeni vladi. To je resnica.

— V seji srenjskega odbora 14. preteč. m. je srenjski svetovalec dr. Schöppl v imenu denarnega oddelka poročal o vravnanji plač sedanjih mestnih učiteljev in je nasvetoval, da naj se mestnim učiteljem od 1. jan. t. l. odloči 600 gld. letne plače, podučiteljem pa 480, ravnateljema mestnih šol, Praprotniku in Belarju, naj se pustí sedanja službina doklada (100 gold.) in naj se dodá še vsakemu po 120 gold. za stanovanje, tudi da naj se učiteljem Praprotniku, Belarju in Schottu dovoli perva petletna doklada s 60 gold. Srenjski svetovalec g. R. Pirker nasvetuje, da naj se tudi učitelju Raktelju dovoli perva petletna doklada; srenjski svetovalec g. Mahr pa govori tudi za učitelja Močnika, da naj se mu dovoli doklada; srenjski svetovalec g. Zupančič nasvetuje povišano plačo tudi učiteljema Zimi in Wisiaku za čas, ko sta bila v mestni službi. Po daljni obravnavi so bili prvi nasvetje enoglasno, drugi z večino glasov sprejeti. Ljubljanski mestni učitelji dobivali bodo tedaj od novega l. 1873. sedajnim okoliščinam bolj primerno povikšano plačo, kar vsi mestni učitelji hvaležni pozdravljamo.

— »Glasbena Matica« ima tudi nalog, nabirati po vsej slovenski zemlji narodne pesni, ki se nahajajo med ljudstvom in skerbeti za to, da se te pesni v lepi uredjeni zbirki na svitlo dajo.

Vabijo se tedaj vsi rodoljubi, ki so zmožni narodne melodije zaznavati, da nabirajo kakor čebelnice po celej Sloveniji naše mične ljudske pesni, ter da jih pošljejo »Glasbeni matici« za uredjenje zbirke.

Pri nabiranju narodnih pesni je treba natančno zapomniti pri vsaki pesni: v katerem kraju se je dobila, kdo jo je nabiralcu pel, v katerih krajih in ob katerih prilikah jo narod poje, dalje je dobro, če se tudi pristavi, je li pesen že stara ali novejša. Ako se nahaja, da je na ene in iste besede več melodij, naj se vsi napevi zabilježijo, isto tako, če so na eno melodijo razne pesni.

Društvu je ustrezno, če se mu pošljejo melodije le enoglasno napisane, boljše je, ako mu dohajajo večglasno sestavljene, poglavitno je pa zmirom, da se gleda na to, da je prvotna melodija nepopačena, ter da ostane na tanko tako zapisana, kakor se je čula med narodom.

Naj bi se torej vsi rodoljubi, posebno pa čestiti gg. duhovniki, učitelji, dijaki in drugi strokovnjaki prav živo poprijeli te za našo narodno glasbo jako važne nabire; — posebno sedaj, ko se bliža poletni čas, naj bi se potrudili izobraženi narodnjaki v najvišje koče, da se nam ne izgubi ena ali druga dragocena pesmica. Vzlasti stare ljudi poiščite, da vam zapojó stare, le še redko nahajoče se pesni.

Odbor »Glasbene matice« bo z iskreno hvaležnostjo prejemal te zaklade narodne poezije in jih vestno po zaslugi in po vrednosti nagradil.

Pošiljajo naj se »narodne pesni« društvu tajniku g. Vojtehu Valenti, čitalničnemu pevovodju v Ljubljani, kateremu bo nalog, da z artističnim odsekom Glasbene Matice kritično uredi zbirko in jo spravi v tisk.

Odbor tega društva razpisuje tudi 10 gld. darila za naj boljšo mašo.

— »Narodna šola« če dalje veselejšje napreduje; vsaki dan dobivamo nove ude in zdatne darove. Poslali smo že šolskega blaga skoro vsem udom, ki so se o pravem času oglasili. Za 1 gld. vloznine daje se 2—3 gold. povernine. Ako se oglasi več udov, bomo ložeje dajali še večja darila. »Laib. Schulztg.« pravi, da je poglavitni namen »Narodne šole« ta, da narodnim učiteljem pomaga spečevati njihovo »slabo robo«. Praprotnikovo »Spisje« in »Slovnica« ste sedaj že v tretjem natisu, in tuvi Tomšičev »Nazorni nauk« in »Naravoslovje« je že pošlo, in se pripravlja za drugi natis, tedaj se vidi, da jima ni treba »Narodne šole« za to, da bi po njej svoje blago v denar spravljala. Ni nas volja in nas ne bode, da bi se z »Laib. Schulztg.« prepirali, a to konstatiramo, da iz vsake njene verstice diha zagrizeno sovražstvo do narodnih učiteljev in cicer ravno od tiste strani, od ktere smo se razpora naj manj nadejali.

Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem.

Pri ljudski šoli v Preski nad Ljubljano s 400 gld. letne plače (brez cerkvenikove in orglarjeve službe) s prostim stanovanjem; okrajni šolski svet ljubljanske okolice v Ljubljani do 5. t. m. —

Pri ljudski šoli v Šent-Vidu pri Podpeči z 293 gld. 80¹/₂ kr. letne plače; okrajni šolski svet v Kaméniku do 30. marca t. l. — Pri ljudski šoli v Zalem logu; okrajni šolski svet v Kranji (ker se do sedaj še nihče ni oglasil, se obrok za prošnje podaljša) do 16. t. m.

Na Štajerskem. Pri dvorazredni šoli pri sv. Miklavžu podučiteljeva služba z 240 gl. letne plače in 60 gl. dokl. in s stanovanjem; okraj. š. svet v Ormužu do 15. t. m.

— Pri ljudski šoli v Reborji (Post Drachenburg) z letno plačo 400 gld. in 60 gld. doklade s stanovanjem; okrajni šolski svet v Kozjem do 31. marca t. l.